

TOTBİD - TOTEK

III. TÜRK ORTOPEDİ VE TRAVMATOLOJİ EĞİTİM ÇALIŞTAYI

SONUÇ RAPORU

Ortopedi ve Travmatoloji uzmanlık eğitimi çok yönlü olup önemli oranda alt yapı ve nitelikli eğitici gerektirmektedir. Sayıları giderek artan eğitim kurumlarında alt yapı ve eğitici yetersizliği vardır. Tıp fakültesine giren öğrenciler Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavında çok yüksek puan almaktadır. Bu öğrencilerin çok azı Tıpta Uzmanlık Sınavında başarılı olarak Ortopedi ve Travmatoloji uzmanlık eğitimine hak kazanmaktadır. Yardımcı sağlık personelinin eksikliği görevlerin çoğu zaman asistanlar tarafından yerine getirilmesini gerektirmektedir. Bürokratik işlemlerin fazlalığı ve uzun nöbetler de eğitimi olumsuz etkilemektedir. İhale yönetmeliği bu bağlamda kolaylaştırılmalıdır. Asistan sayısı yetersizdir. Asistanların çalışma süreleri çok uzundur. Hasta hakkı adına hekime saldırı olmakta ve bu çalışma ve eğitim isteğini belirgin olarak azaltmaktadır. Performans (verimlilik) sistemi hizmette niceliği ölçmek amacıyla tasarlanmıştır ve alınan puan gelire dönüşmektedir. Bu sistemin içinde eğitim ve araştırma öncelikli olarak nitelendirilmemiş ve puanlanmamıştır. Üniversite ve Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastanelerinde performans sistemine eğitim ve araştırma etkinlikleri gerekirse hizmete bir üst sınır ve eğitim ve araştırmaya bir alt sınır getirilecek şekilde yeniden düzenlenmelidir. Aksi takdirde performans sistemi eğitim ve araştırmayı olumsuz etkileyecektir. Türkçe kaynak eksikliği eğitimin önemli bir sorunudur. Tıpta uzmanlık tezlerinin nitelikleri artırılmalıdır. Gerçekleştirilen asistan anketi sonuçlarına göre ÇEP ve Asistan Karnesi eğitim kurum ve kuruluşlarının %50'sinde uygulanmamaktadır. Asistanların %90'ı tez planlaması ve yazımı eğitiminde kendilerini kesik görmektedir. Asistanların büyük bölümü ÇEP te yer alan bazı cerrahileri görmemekte veya bilmemektedir. ÇEP ve Asistan Karnesi uygulamasında Anabilim Dalı Başkanları ve Klinik Şeflerine önemli görevler düşmektedir. Kurum içi veya kurumlar arası rotasyonlar beceri eğitiminin çeşitlendirilmesinde etkin olarak kullanılmalıdır. Eğitici yaptığı iş ve aldığı ücretten tatmin olduğu sürece iyi eğitim verebilir. Performans katsayıları eğitim hastanelerinde farklı uygulanmalıdır. SUT rakamları gerçekçi olmalıdır. Cerrahi çeşitliliği bu şekilde eğitim merkezli tutulabilir. Eğitici eğitimi önemlidir. Eğitim kadroları ve kalitesi artırılmalıdır. Kongrelere katılımın desteklenmesi gerekmektedir. Yurt dışı kongrelere senelik izinle gidilmesi eğitici eğitimi eksikliğini derinleştirmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurulu Tıpta Uzmanlık Eğitiminde önemli bir paydaştır. Son yıllarda kamuda görevli eğiticiler özele kaymaktadır. Bu eğiticilerin eğitimin içinde tutulması önemlidir. Günümüzde eğitim kurumuna dışarıdan gelerek ders veren eğiticilere ödenen ücretler semboliktir. Ücretin gerçekçi rakama ulaştırılması ve gelecekte yeterliliği kanıtlanmış özel hastanelerin de eğitim hastaneleri ile ilişkilendirilmesi sorun olarak tanımlanan bazı zor cerrahilerin eğitiminin alınmasına yardımcı olabilecektir.

Eğitici kadrolarına atamalarda evrensel ve tarafsız ölçütler uygulanmalıdır. Eğitici kadrosunun yeterlik denetimleri yapılmalıdır. Yeniden belgelendirme önemlidir. Eğitici ÇEP ile uyumlu eğitim vermelidir. Alt branşlarda uzman istihdamı artırılmalıdır. Asistan sınavları kurumsallaştırılmalı ve yaptırımı olmalıdır. Bir bilim politikamız olmalıdır. Eğitim için insan gücü planlaması yapılmalıdır. Ayrıca asistanı merkeze alan bir eğitim politikası geliştirilmelidir.

27 Eğitim kurumlarında ideal eğitici sayısı ve niteliği belirlenmelidir. Eğitim kurumlarının denetlemesi özerk olmalı ve TOTBİD-TOTEK tarafından yapılmalıdır. Klinikler yıllık yeterli ameliyat sayısına ulaşmalıdır. Asistan karneleri yıllık olarak TOTBİD-TOTEK tarafından düzenli olarak denetlenmelidir. Eğiticilerle ilgili asistanlardan geri dönüş alınmalıdır. TOTEK'de eğitimle ilgili istatistik değerlendirme ve veri toplama birimi oluşturulmalıdır.

Kurumlar arası rotasyonlar eğitimin birliği ve bütünlüğü açısından gereklidir. Rotasyonlar bir merkez tarafından düzenlenmeli ve belgelendirilmelidir. TOTBİD-TOTEK tarafından desteklenen kurslar ÇEP ile uyumlu olmalı ve bunlar TOTEK eğitim takvimine yerleştirilmelidir. Yönerge uyarınca bu kursların içeriği ve konuşmacıları TOTBİD-TOTEK tarafından izlenmelidir. Kurslar beceri ağırlıklı düzenlenmelidir. Klinik ortamlarda eğitime yönelik güncel yaklaşımlar açısından eğitim sürecinde ÇEP dışında bireysel koridorlar (Seçmeli Dersler) açılmalıdır. Eğitimin ölçülebilir çıktıları olmalıdır. Programlar kişisel bir gelişim sürecini dikkate almalıdır. Portfolyo oluşturulmalı ve yıllar bazında izlenmelidir. Asistanın karmaşık süreçleri de başarıyor olması gerekmektedir. İşbaşında öğrenme ve bu aşamada geri bildirim beceri eğitiminde önemlidir. Düzeylendirilmiş/yapılandırılmış klinik deneyim eğitimi alınmalıdır. Buna göre ölçme değerlendirme yöntemi seçilmelidir. Simülasyon uygulamalarında kullanılan anatomik modeller tümüyle gerçeğine uygun olmalıdır. Klinik eğiticilerin rolleri, nitelikleri ve yeterlikleri göz önüne alındığında işe ve deneyime dayalı öğrenme (refleksiyon) önemlidir. Asistandan beklenen performans tam olarak tanımlanmalıdır. Etkili eğitmenin varlığı önemlidir. Öğrenci merkeze alınmalı ancak bir yapılanma da olmalıdır ve bol tekrar yaptırılmalıdır. Çalıştay da ayrıca TOTEK' in Stratejik Plan Taslağı (Ek 38) katılımcılarla basılı olarak paylaşılmıştır.

TOTEK'in bakış açısı;

Hepinizin bildiği gibi TOTBİD'de eğitim ve araştırma etkinlikleri derneğimizin kurulduğu günden beri yoğun olarak sürdürülmektedir. TOTBİD' in kurulduğu ilk yıllarda eğitim ve araştırma etkinlikleri ulusal kongreler kapsamında gelişmiştir. 1996 yılında TOTBİD bünyesinde (a) Eğitim, (b) Araştırma-Geliştirme ve (c) Dil Komisyonları kurularak eğitim ve araştırma yapılandırılmıştır. Derneğimiz Avrupa Birliği Tıp Uzmanları Derneği (UEMS) ile Türk Tabipler Birliği'nin (TTB) önerdiği Yeterlik-Yürütme Kurulu yapısına 2001 yılında TOTEK' in kurulmasıyla kavuşmuştur. Kurucu üyelerin emek ve zaman yoğun girişimleriyle yapılanmasını tamamlayan TOTEK, Eğitim Müfredatı-Asistan Karnesi Çalışmalarına başlamış, Eğitim Kurumlarındaki Alt Yapı ve İnsan Kaynağını belirlemeye yönelik ön çalışmalarını gerçekleştirmiş ve Yeterlik Sınavını yapmaya başlamıştır. 2010 yılına kadar Yeterlik Sınavlarının yazılı aşamasını ÖSYM ile gerçekleştiren TOTBİD TOTEK, geçen yıl ÖSYM'nin sınav takvimini geç oluşturabilmesi nedeniyle bu sınavı Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı işbirliğinde gerçekleştirmiştir.

Günümüzde TOTEK (1) **Eğitim Müfredatı** ve **Asistan Karnesi** çalışmalarını tamamlayarak uygulamaya koymuş, (2) **Yeterlik Sınavını** düzenli olarak yapan, ve (3) **Kurum ziyareti 28 programı** için hazırlıklarını tamamlamış kurul konumundadır. Asli görevlerinin yanı sıra TOTEK, (4) Eğitim takvimini oluşturmuş, (5) **Temel Bilimler ve Araştırma Okulu** ile **Çekirdek Eğitim Programı Klinik Gözden Geçirme Kursunu** düzenleyen, (6) Ortopedi ve Travmatoloji **Uzmanlık Eğitimi Gelişim Sınavını** uygulamaya başlamış, (7) Düzenli aralıklarla temenni niteliğinde **Atama ve Yükseltme Ölçütlerini** yayınlayan ve (8) TOTBİD tarafından desteklenen **Araştırma Projelerini** denetleyen çalışmaları da yürütmektedir. Sorumluluk alanındaki görevleri gerek ülkemizde gerekse yurt dışında benzer görevleri üstlenen kuruluş ve kurullara örnek oluşturmaktadır. TOTEK 2010 yılında TOTBİD' in yapılanma çalışmalarına paralel olarak (9) **Stratejik Planını** geliştirmeye başlamış ve bu planı paydaşları ile paylaşma aşamasına gelmiştir. TOTBİD-TOTEK tarafından düzenlenen veya desteklenen tüm eğitim etkinliklerinin sunumları (10) **Ortopedi Bilgi Ağı** aracılığıyla derneğimizin üyeleri ile paylaşılmaktadır. 2012 yılı başında TOTEK belgesini ilk kez alan hocalarımızın süreleri dolacak olup (11) **Belge Yenilenmesi** aşamasında izlenecek yöntem ile alınacak puanlar için tüm hazırlıklar yapılmış ve duyurulmuştur. 2010 yılından itibaren (12) **Asistan Temsilcisi** Adayımız TOTEK Yönetim Kurulu toplantılarına katılmaktadır. 31 Ekim 2011 Pazartesi günü gerçekleştireceğimiz genel kurulumuzun ardından Asistan Temsilcimizin adı Avrupa'ya bildirilecektir. Sürekli eğitim mesleki başarının temel anahtarıdır. Özellikle ortopedi ve travmatoloji gibi hata kabul etmeyen bir alanda kişi ve kurumların eğitim ve araştırma ile ilgili gereksinim ve sorunlarını belirlemek, çözümler geliştirmek, eğitim ve araştırma kalitesini artırmak üzere hedefler belirleyerek planlama yapmak ve standart eğitim ve özgün araştırma etkinlikleri sunarak verilen sağlık hizmetlerinin çağdaş düzeyde olmasını sağlamak TOTEK'in görevidir.

Bu görev doğrultusunda (1) TOTBİD-TOTEK tarafından gerçekleştirilen **Yeterlik Sınavının yurt dışında olduğu gibi ülkemizde de yönetmelikle yasal zemine oturtulması** ve (2) eğitici kalitesi ile doğrudan ilgili olan **Atama ve Yükseltme Ölçeklerinin de yönetmelikle belirlenmesi** en önemli dileklerimizdir. Mesleğimizde tutum çok önemlidir.

Araştırma eğitiminin yanı sıra (3) **tutum eğitimi** de önemsenmeli ve eğitim programlarının içerisine alınmalıdır. (4) **Hizmette performansın eğitim ve araştırmaya olası etkisi** irdelenmeli ve dikkatle izlenmelidir. Eğitim kurumlarında eğitim, araştırma ve hizmet denge içerisinde sürdürülmelidir. Eğitim eksikliğinin yakın gelecekte hizmette geri dönüşümlü yanlılara neden olabileceği gerek eğitici gerekse tıpta uzmanlık öğrencisi tarafından idrak edilmeli ve eğitim her koşulda öncelenmelidir. (5) **Kapasiteli ve kaliteli eğiticilerin hizmet ağırlıklı alana yani özele kayması** eğitimin önündeki önemli tehditlerden birisidir. Özele kayan eğiticilerin eğitim kurumlarında eğitim vermeyi sürdürmeleri özendirilmeli ve olanak sağlanmalıdır. Ülkemizin gelişimine paralel olarak yeni açılan eğitim ve araştırma hastaneleri ile tıp fakültesi bulunan üniversitelerde gerekli alt yapı ve insan kaynağı oluşmadan tıpta uzmanlık eğitimine başlanmamalıdır. Günümüz Avrupa'sında bile eğitim kurumlarının eğitim standartları farklılıklar gösterebilmektedir. (6) Kurum içi ve kurumlar arası **rotasyonlar** bu farkın giderilmesinde önemlidir. Tıpta uzmanlık öğrencisinin müfredatta belirtilen eğitimi tam olarak alması eğitim sorumlularının görevleri arasındadır. Bir klinikte sadece artroplastisi yapıldığı için travma hastası görmek üzere asistanın başka bir kliniğe gönderilmek zorunda kalması sistemin geliştirilmesini gerektirir. Ulusal ve uluslararası kaynaklar seferber edilerek tıpta uzmanlık öğrencisinin yabancı dil dahil çok yönlü eğitim alması sağlanmalıdır.

Günümüzde araştırma, eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilir. (7) **Tıpta**

Uzmanlık Tezlerinin akran danışman sistemi kullanan ve alanın saygın dergilerinde yayınlanması yönetmelik ve yönergelerle bir zorunluluk olarak tanımlanmalıdır. Gerek eğitim gerekse araştırma evrenseldir ve evrensel kurullarla denetlenir. Araştırma çalışmalarının sonuçları çoğunlukla uluslararası kongrelerde sunulur ve akran danışman sistemini işleten

29alanın saygın dergilerinde yayınlanır. Çoğu kongre ve dergi ulusal veya uluslararası derneklerin resmi toplantısı veya dergisi niteliğindedir. Bu nedenle giderleri kurum tarafından karşılanarak (8) eğitimcilerin ve öğrencilerin **saygın kongrelere bildiri ile katılmaları desteklenmelidir**. Bu yaklaşım gelecek nesillerin önünü açmada anahtar rol oynayacaktır.

Eğiticiler ayrıca güncel gelişmeleri izleyebilmeleri ve öğrencileri ile paylaşabilmeleri için alanlarının (9) saygın **dergilerinden birine abone olabilmelidir**.

Ülkemiz eğitim ve araştırmada büyük bir değişim ve gelişme içindedir. Sürdürülebilir kalkınmada eğitimli insan gücünden daha önemli bir güç bulunmamaktadır. 3. Eğitim Çalıştayı belirtilen ulusal ve evrensel ilkeler doğrultusunda ele alınmıştır. TOTEK' in yapılanmasını ve başarısını sağlayan tüm üyelerimize ve yönetim kurullarımıza teşekkür ederiz.

Teşekkürlerimizle.

Türk Ortopedi ve Travmatoloji Birliği Derneği ve
Türk Ortopedi ve Travmatoloji Eğitim Konseyi